

Název případové studie	Nadnárodní podvod a offshorové společnosti
Popis	Projekt, jehož cílem bylo poskytnout potraviny pro lidi v nouzi, byl podpořen z Fondu evropské pomoci nejchudším osobám (FEAD), který doplňuje akce Evropského sociálního fondu.
Dotčené fondy ESI	Fond evropské pomoci nejchudším osobám (FEAD)
Druh nesrovnalosti	<ul style="list-style-type: none"> • Padělání dokladů a nadnárodní podvod
Mechanismus hlášení	Podezření na podvod bylo ohlášeno po nesplnění smluvní povinnosti – dodání potravin nejchudším osobám.
Hlášení prostřednictvím systému IMS	Ano
Varovné signály	<p>Ukazatele a signály podvodu, jež vyvolaly podezření:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Právní subjekt (společnost X) z jednoho členského státu EU získal smlouvu na veřejnou zakázku v jiném členském státě, ačkoli v tomto odvětví neměl žádné předchozí zkušenosti. • „Společnost X“ během prvních fází projektu přestala dodávat potraviny nejzranitelnějším osobám.
Popis mechanismu podvodného jednání	<p>Veřejná agentura s působností v oblasti zemědělství vyhlásila v roce 2012 zadávací řízení na dodávky potravin v rámci Fondu evropské pomoci nejchudším osobám (FEAD). Veřejnou zakázku v hodnotě více než 32 milionů EUR získala „společnost X“. Po prvních dodávkách mouky a oleje veřejná agentura převedla „společnosti X“ zálohovou platbu ve výši cca 18 milionů EUR.</p> <p>Vzhledem k tomu, že vítězná společnost byla povinna předložit bankovní záruku na pokrytí všech peněžních prostředků spojených s projektem, zadávací řízení zaručovalo peníze. Poté, co společnost obdržela peněžní prostředky a byly provedeny minimální dodávky, však byly dodávky zastaveny a finance zmizely. Peněžní prostředky byly tedy společnosti X již vyplaceny, ale smlouva prováděna nebyla.</p> <p>Za situace, kdy hospodářský subjekt porušil smlouvu, banka, která vydala bankovní záruku, odmítla uhradit náklady. Veřejná agentura požadovala od banky, která bankovní záruku vydala, tyto peněžní prostředky zpět, avšak banka je odmítla zaplatit.</p>
Jak byl podvod zjištěn	Tato případová studie vychází z oficiálních veřejných informací o daném případě, které vydal úřad OLAF a příslušné orgány ve dvou členských státech. Jejím cílem je demonstrovat opatření jednoho členského státu, který změnil své vnitrostátní právní předpisy, aby napomohl vyšetřování Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF).

Bylo zahájeno rozsáhlé mezinárodní vyšetřování jak na úrovni EU, které řídil úřad OLAF, tak na vnitrostátní úrovni. V různých členských státech byly provedeny kontroly na místě. Podezření na podvod vzniklo poté, co „společnost X“ nedodala potraviny nejchudším osobám. Příslušné orgány v zemi, kde byl projekt prováděn, toto podezření potvrdily.

Pomoc úřadu OLAF orgánům zahrnovala provádění kontrol na místě v prvním členském státě (ve kterém byl projekt uskutečňován) a ve druhém členském státě (ve kterém byl usazen dodavatel), jakož i provádění šetření u justičních orgánů v dalším, třetím členském státě, přijetí pomoci čtvrtého členského státu při vyšetřování a přijímání podrobných informací od správních orgánů ve dvou dalších členských státech.

Příslušné orgány poskytly úřadu OLAF příslušné informace pro jeho vyšetřování daňových a pojistných údajů o „společnosti X“. Podle vnitrostátního práva však lze tyto informace podávat pouze konkrétním národním subjektům. V tomto případě vyšetřovatelům úřadu OLAF v přístupu k informacím za účelem vyšetřování napomáhala národní koordinační služba pro boj proti korupci.

Podle vnitrostátních právních předpisů však právo přístupu k těmto informacím neměl ani úřad OLAF, ani koordinační služba pro boj proti korupci. Z právního hlediska bylo možné daňové a pojistné informace o „společnosti X“ získat dvěma způsoby:

1. kdyby bylo buď koordinační službě pro boj proti korupci, nebo úřadu OLAF zákonem poskytnuto právo získávat tyto citlivé informace (které neměly);
2. vyžádat si dobrovolný souhlas od pachatele/podvodníka.

V tomto případě orgány za účelem získání potřebných informací postupovaly takto:

1. zajistily si dobrovolný souhlas (prostřednictvím prohlášení o souhlasu) vlastníka „společnosti X“, že bude nápomocen vyšetřování koordinační služby pro boj proti korupci;
2. Národní agentura pro veřejné příjmy poté poskytla koordinační službě pro boj proti korupci a úřadu OLAF další informace;
3. koordinační služba pro boj proti korupci a úřad OLAF daly podnět ke změně vnitrostátního zákona o daních a pojištění v roce 2015, 2016 a 2017.

Státní zástupci pro boj proti korupci pak provedli prohlídky na

	různých místech po celé zemi a společnost X byla orgány trestně stíhána.
Vzniklé potíže	<p>V tomto konkrétním nadnárodním případě se vyskytly tyto potíže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veřejná agentura podala žalobu k Nejvyššímu kasačnímu soudu, který dospěl k závěru, že banka musí vyplatit bankovní záruku. Justiční vykonavatel obstavil bance účty za účelem použití bankovní záruky k vyplacení prostředků agentuře. Peněžní prostředky EU však přesto nebyly získány zpět. • Účast offshorových společností, která dále komplikovala vyšetřování. • Skutečnost, že banka nevyplatila bankovní záruku.
Zjištěné nedostatky	<p>Ve společném úsilí zapojených členských států lze určit některé nedostatky, a sice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vnitřní pravidla veřejné agentury umožňovala vyplácet tak vysoké peněžní prostředky před splněním podstatnější části smlouvy (i když byly finanční prostředky kryty zárukou). • Kritéria pro zadávání veřejných zakázek, jež umožnila, aby se zadávacího řízení zúčastnila a zvítězila v něm nezkušená a pochybná společnost. • Potřeba orgánu EU, která může provádět vyšetřování a trestně stíhat na úrovni EU, jako je Úřad evropského veřejného žalobce. • Veřejná agentura podala žalobu k Nejvyššímu kasačnímu soudu, který dospěl k závěru, že banka musí vyplatit bankovní záruku. Justiční vykonavatel obstavil bance účty za účelem použití bankovní záruky k vyplacení prostředků agentuře. Peněžní prostředky EU však přesto nebyly získány zpět. <p>Tento případ prokázal ochotu orgánů poskytnout potřebnou spolupráci při vyšetřování podvodu úřadem OLAF, včetně urychlené změny vnitrostátních právních předpisů.</p>